

LIEKOVÉ RIZIKO

ČÍSLO 30

August 2007

VDÁVA: Komisia pre bezpečnosť liečiv a Národné centrum pre nežiaduce účinky liečiv ŠÚKL Bratislava, ako neperiodickú publikáciu. Reg. č. 1884/98. **KONTAKTNÁ ADRESA:** Štátny ústav pre kontrolu liečiv, MUDr. P. Gibala CSc., Kvetná ul. 11, 825 08 Bratislava 26, tel.: 02/5293 17 32, 5293 17 35, fax: 02/5293 17 34. e-mail: pharmacovigilance@sukl.sk, www.sukl.sk. **UŽŠÍ REDAKČNÝ KRUH:** Prof. MUDr. M. Kriška, DrSc., doc. MUDr. V. Kořínková, CSc., MUDr. L. Božeková, CSc., MUDr. P. Gibala, CSc.

Viete ako sa používa EpiPen? Vie to aj váš pacient?

MUDr. Pavol Gibala, CSc., ŠÚKL

Úvod:

45 - ročný pacient mal viackrát ťažké alergické reakcie na poštípnutie hmyzom. Preto mu alergológ predpísal liek EpiPen obsahujúci adrenalin. Liek nosil stále so sebou. Keď ho však znovu poštípala včela, k podaniu lieku nedošlo. Podľa popisu mu "odpadla vrchná časť ktorou sa zatláča, preto si nemohol liek podať" (poznámka: žiadna vrchná časť, ktorou sa zatláča piest ako na bežnej injekčnej striekačke u EpiPen nie je).

Napriek rýchlemu prevozu do zdravotníckeho zariadenia spolupracovníkom, počas ktorého sa začali prejavovať príznaky šoku, pacient nakoniec umrel. Samozrejme nasledovala sťažnosť manželky na spôsob poskytovania zdravotnej starostlivosti.

Diskusia:

Tento smutný prípad nám pripomína fakt, že je zbytočné predpisovať liek, keď ho pacient sám nevie použiť. Pripomína nám aj potrebu pacienta pri predpise lieku riadne poučiť o aplikácii, pričom jeho vedomosti si treba preveriť. Podrobný rozsah poučenia si treba nechať potvrdiť v informovanom súhlase. Platí to pri každom novom predpise. Pomôcť môže model lieku (môže sa objednať u spoločnosti ADOS spol. s r.o., Pri Suchom mlyne 10, 811 04 Bratislava) alebo ilustračné video v angličtine, ktoré je na stránke <http://www.epipen.com/howtouse.aspx>. Každá formálnosť sa môže kruto pomstiť pacientovi ale aj lekárovi.

Pacienta treba upozorniť, aby o spôsobe použitia lieku informoval tiež svojich najbližších, rodinných príslušníkov a spolupracovníkov. U detí to majú byť učители, vychovávateľa, tábormi vedúci a tréneri. Títo mu v krajnej núdzi môžu pomôcť, ale iba vtedy, ak im niekto vysvetlil, ako liek používať.

Aj lekárnik, ktorý liek vydáva, má pri výdaji lieku pacienta náležite poučiť a presvedčiť sa, že techniku podania ovláda. Nemala by chýbať otázka: "Viete EpiPen používať?", "Vysvetlili Vám, ako EpiPen používať?". Často dostanete pozitívnu odpoveď a môžete byť spokojný, že ste urobili to, čo sa od vás očakáva. V skutočnosti však opak môže byť pravdou. Na odpovede pacienta sa nedá spoľahnúť, preto namiesto je vždy podrobnejšie vysvetlenie.

Návod na použitie EpiPen a EpiPen Jr.

EpiPen je určený na jednoduché použitie ľuďmi - laikmi zaškolenými na správne podanie. Na rozdiel od bežnej injekčnej striekačky nie je vidieť žiadnu ihlu a nestláča sa žiadny piest. EpiPen jednoducho prudko narazte na vonkajšiu stranu stehna zo vzdialenosti približne 10 cm. Nevyžaduje sa presnejšie umiestnenie na vonkajšej strane stehna. Po prudkom náraze autoinjektora EpiPen do stehna sa uvoľní pružinou aktivovaný piest, ktorý zatlačí skrytú ihlu do stehenného svalu a uvoľní dávku adrenalinu. EpiPen môžete použiť aj cez oblečenie, ak je to potrebné.

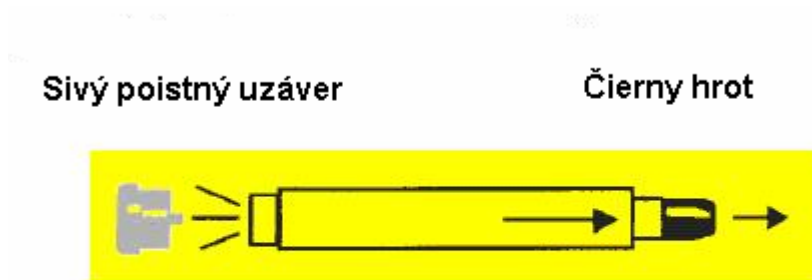
Podrobne sa oboznámte s EpiPenom (pozri obrázok 1), a s tým kedy a ako ho máte použiť.

Manipulujte s autoinjektorom iba vtedy, keď ho potrebujete použiť.

Uchopte autoinjektor v strede, nikdy nie na koncoch. Pre správne podanie, pozrite si obrázky a dodržujte tieto podmienky:

- Nikdy sa palcom, prstami alebo rukou NEDOTÝKAJTE čierneho hrotu! Pri takejto manipulácii môže dôjsť k aktivácii mechanizmu s vystrelením ihly. Liek sa tak znehodnotí, lebo opätovné použitie nie je možné. Okrem toho hrozí náhodné streknutie napr. do ruky, čo môže spôsobiť lokálnu ischémiu.
- Pokiaľ nie ste pripravený na podanie NEODSTRAŇUJTE sivý poistný uzáver! Jeho odstránením je mechanizmus aktivovaný a čierny hrot je veľmi citlivý na dotyk. Sivý poistný uzáver nie je možné naspäť nasadiť.

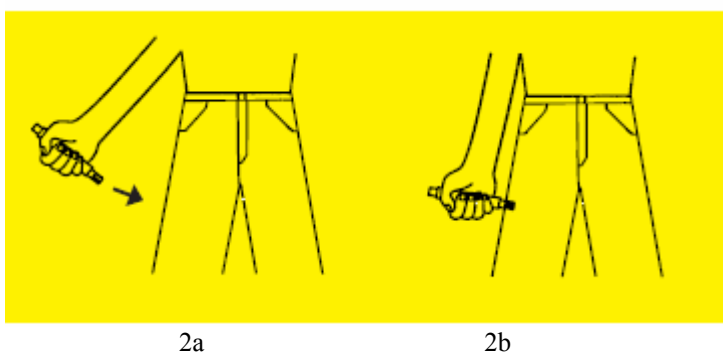
Obrázok 1

Obrázok 1

1. Uchopte EpiPen do dominantnej ruky (ruka používaná pri písaní), pričom palec je umiestnený čo najbližšie k sivému uzáveru a ruka pevne zvierá autoinjektor (čierny hrot smeruje nadol).
2. Druhou rukou vytiahnite sivý poistný uzáver.
3. EpiPen držte vo vzdialenosti približne 10 cm od vonkajšej strany stehna, ako je to znázornené na obrázok 2a. Čierny hrot má smerovať k vonkajšej strane stehna.
4. **Prudko** narazte EpiPenom do vonkajšej strany stehna tak, aby s vonkajšou stranou stehna zvieral pravý uhol (90 stupňový uhol), tak ako je to znázornené na obrázok 2b. (bude počuť zacvaknutie).
5. Zabodnutý autoinjektor pevne podržte v stehne 10 sekúnd. Potom EpiPen vytiahnite a uložte naspäť do puzdra.
6. Miesto vpichu masírujte 10 sekúnd.

Obrázok 2

2a

2b

